

Nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên đào tạo sĩ quan chỉ huy cấp phân đội bậc đại học ở Trường Sĩ quan Pháo binh hiện nay

PHÙNG MẠNH HÙNG

Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng; Email: hungctv.204@gmail.com

Tóm tắt: Chất lượng giáo dục và đào tạo của các học viện, nhà trường trong quân đội nói chung, Trường Sĩ quan Pháo binh nói riêng phụ thuộc vào nhiều yếu tố, trong đó ý thức tự giác trong học tập của học viên là yếu tố quan trọng không thể thiếu. Bài viết phân tích thực trạng và đề xuất những giải pháp cơ bản nhằm nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên đào tạo sĩ quan chỉ huy cấp phân đội bậc đại học ở Trường Sĩ quan Pháo binh hiện nay.

Từ khóa: ý thức tự giác học tập; Trường Sĩ quan Pháo binh; học viên đào tạo sĩ quan.

1. Đặt vấn đề

Việc nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo không chỉ ở xây dựng chương trình, nội dung môn học hợp lý, bảo đảm tính cơ bản, thiết thực mà còn phải đổi mới phương pháp theo hướng dạy học tích cực, nâng cao ý thức tự giác của người học nhằm biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo. Nhờ có ý thức tự giác học tập mà người học xây dựng quyết tâm, tích cực, chủ động, sáng tạo, khắc phục mọi khó khăn trong quá trình học tập, hoàn thành tốt các nội dung theo mục tiêu, yêu cầu đào tạo. Do đó, nâng cao ý thức tự giác học tập cho người học là một trong những giải pháp quan trọng nhằm đổi mới căn bản toàn diện giáo dục và đào tạo ở nước ta nói chung, ở các nhà trường quân đội nói riêng.

Trường Sĩ quan Pháo binh là trung tâm đào tạo và nghiên cứu khoa học của Binh chủng Pháo binh Quân đội nhân dân Việt Nam, có nhiệm vụ đào tạo sĩ quan chỉ huy pháo binh cấp phân đội để bổ sung nguồn cán bộ cho các đơn vị pháo binh trong toàn quân. Những năm qua, chất lượng giáo dục, đào tạo ở Trường Sĩ quan Pháo binh đã không ngừng được nâng lên; đa số học viên nhận thức tốt mục tiêu, yêu cầu đào tạo; có động cơ, thái độ học tập đúng đắn, kết quả các môn thi và kiểm tra cơ bản đều đạt từ 70% - 80% khá trở lên. Tuy nhiên, vẫn còn một bộ phận học viên chưa tích cực, tự giác trong học tập, xác định động cơ phấn đấu rèn luyện chưa rõ ràng, kết quả học tập chưa cao... làm ảnh hưởng đến kết quả giáo dục đào tạo chung của nhà trường. Một trong những nguyên nhân của hạn chế đó là hoạt động nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên có thời điểm chưa được lãnh đạo, chỉ huy các cấp quan tâm đúng mức.

2. Thực trạng nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên đào tạo sĩ quan chỉ huy cấp phân đội bậc đại học ở Trường Sĩ quan Pháo binh

Từ các kết quả khảo sát, điều tra tình hình nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên từ năm 2018 đến nay, tham khảo các báo cáo tổng kết công tác quản lý, giáo dục học viên đào tạo hàng năm của nhà trường, của các tiểu đoàn, đại đội, lớp quản lý học viên và của các khoa giáo viên, chúng tôi nhận thấy thực trạng nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên đào tạo sĩ quan chỉ huy pháo binh cấp phân đội bậc đại học ở Trường Sĩ quan Pháo binh như sau:

Trong những năm qua, trên cơ sở quán triệt sâu sắc nghị quyết của các cấp, nhất là của Đảng ủy Binh chủng Pháo binh, các tổ chức đảng và cấp ủy các cấp trong nhà trường đã thường xuyên coi trọng công tác lãnh đạo, chỉ đạo nhiệm vụ giáo dục đào tạo và xây dựng đơn vị chính quy.

Nhà trường đã lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức triển khai tốt việc đổi mới trong xây dựng nội dung chương trình đào tạo, giảm thời gian lên lớp, tăng thời gian tự học. Thường xuyên, chủ động giáo dục cho học viên về vai trò của ý thức tự giác học tập với quá trình hình thành phẩm chất, năng lực của người sĩ quan pháo binh tương lai, giáo dục quán triệt sâu sắc mục tiêu, yêu cầu đào tạo, quy định, quy chế trong giáo dục - đào tạo. Thường xuyên gắn nâng cao ý thức tự giác học tập với các hoạt động giáo dục - đào tạo, sẵn sàng chiến đấu, quản lý rèn luyện kỷ luật, xây dựng đơn vị chính quy. Kết hợp giáo dục chung với giáo dục riêng, giữa tổ chức giáo dục rèn luyện của đơn vị với phát huy vai trò tự giác giáo dục của học viên; phát huy

hiệu quả của các thiết chế văn hoá, đẩy mạnh các hoạt động thông tin, tuyên truyền, cổ động, tích cực nêu gương, khen thưởng những học viên có kết quả học tập, rèn luyện tốt.

Chính vì vậy, đa số học viên hiểu đúng tầm quan trọng của ý thức tự giác học tập và hoạt động tự giác học tập, đã nêu cao tinh thần trách nhiệm, ý chí phấn đấu vượt qua khó khăn trở ngại, tích cực, chủ động, sáng tạo thực hiện tốt nội dung chương trình, kế hoạch huấn luyện, tận dụng thời gian tự học một cách khoa học, chấp hành tốt quy chế thi, kiểm tra và các quy định trong huấn luyện dã ngoại thực hành, thực tập.

Bên cạnh những ưu điểm đó, vẫn còn một số điểm hạn chế, đó là: nhận thức của một số cán bộ, nhất là cán bộ quản lý lớp trong việc nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên có thời điểm chưa tốt, thiếu kiểm tra đôn đốc. Xác định nội dung, hình thức, kế hoạch tự học cho học viên chưa thật khoa học. Công tác bảo đảm về tài liệu, vật chất cho hoạt động huấn luyện thực hành và tự học của học viên có thời điểm chưa đáp ứng yêu cầu, vũ khí trang bị, khí tài xuống cấp, chưa đồng bộ, thống nhất. Vẫn còn có hiện tượng học viên quán triệt mục tiêu, yêu cầu đào tạo chưa sâu sắc; động cơ phấn đấu không rõ ràng, thiếu quyết tâm; chưa thực sự nhiệt tình tự giác trong học tập, chấp hành thời gian tự học không nghiêm; học lệch, học tủ; vi phạm quy chế thi kiểm tra.

3. Một số biện pháp cơ bản nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên đào tạo sĩ quan chỉ huy cấp phân đội bậc đại học ở Trường Sĩ quan Pháo binh hiện nay

3.1. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của cán bộ các cấp trong việc nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên

Thực tiễn kết quả giáo dục đào tạo ở Trường Sĩ quan Pháo binh qua các năm học cho thấy, khi cán bộ chỉ huy các cấp, giáo viên và học viên có nhận thức đúng đắn, trách nhiệm cao, thường xuyên quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức chặt chẽ, chu đáo công tác nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên thì ý thức tự giác học tập cho học viên được nâng lên, chất lượng thực hiện nhiệm vụ chính trị của đơn vị tốt hơn, số học viên không đạt yêu cầu phải thi bù, thi lại, vi phạm quy chế thi kiểm tra, vi phạm kỷ luật quân đội cũng ít hơn so với các năm học trước. Từ những vấn đề trên cho thấy, để nâng cao chất lượng công tác

nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên trong thời gian tới, trước hết và thường xuyên phải nâng cao nhận thức trách nhiệm của lãnh đạo, chỉ huy, cán bộ, đảng viên ở tiểu đoàn, đại đội, lớp và đội ngũ giáo viên, học viên với công tác này.

Để nâng cao nhận thức đúng đắn cho mọi đối tượng, nhà trường cần tiếp tục quán triệt sâu sắc các quan điểm, chủ trương của Đảng, nghị quyết, chỉ thị, mệnh lệnh của các cấp về nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo, tăng cường quản lý rèn luyện kỷ luật, xây dựng đơn vị chính quy ở các cơ quan, đơn vị trong tình hình mới. Đồng thời, giáo dục để lãnh đạo, chỉ huy, giáo viên và học viên nhận thức rõ những thuận lợi, khó khăn trong quá trình đào tạo, làm cho mọi người nhận thức đúng tình hình, có bản lĩnh chính trị vững vàng, quyết tâm thực hiện thắng lợi các chủ trương biện pháp đề ra.

3.2. Xây dựng môi trường sư phạm chính quy, mẫu mực, tạo thuận lợi cho quá trình nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên

Xây dựng môi trường sư phạm tích cực sẽ thúc đẩy quá trình học tập, rèn luyện của học viên đạt hiệu quả cao, góp phần phát triển, hoàn thiện phẩm chất năng lực người sĩ quan pháo binh theo mục tiêu đề ra. Đây là một yêu cầu khách quan, *trước hết phải giải quyết tốt các mối quan hệ*: quan hệ xã hội, các mối quan hệ trong tập thể quân nhân, quan hệ trong tập thể sư phạm như: quan hệ thầy - trò; quan hệ giữa lãnh đạo, chỉ huy trong khoa với bộ môn; giữa các cơ quan với khoa giáo viên; giữa giảng viên với giảng viên; giữa cấp trên với cấp dưới, với nhân dân địa phương nơi đóng quân... Những mối quan hệ này chống nhất, đan xen với nhau, chi phối và tác động trực tiếp tới quá trình tích cực, tự giác học tập của học viên.

Thứ hai, thực hiện tốt dân chủ trong hoạt động sư phạm. Đây là một trong những nội dung quan trọng góp phần nâng cao ý thức tự giác học tập của học viên, đồng thời, thúc đẩy học viên phát huy những giải pháp, sáng kiến, cải tiến khoa học áp dụng vào quá trình học tập mang lại chất lượng, hiệu quả cao. Trong sinh hoạt, cần phát huy tinh thần tự phê bình và phê bình của mỗi cán bộ, học viên; tạo cơ hội để học viên được bày tỏ tâm tư, nguyện vọng, quan điểm, suy nghĩ của cá nhân trong hoạt động sư phạm.

Thứ ba, quan tâm tạo điều kiện về cơ sở, vật chất,

kỹ thuật phục vụ cho hoạt động dạy và học. Đây là biện pháp quan trọng giúp nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo hiện nay, do đó cần mạnh dạn đầu tư tập trung cho hoạt động giảng dạy và nghiên cứu khoa học; tăng cường, bổ sung, nâng cấp hệ thống học liệu, thiết kế phần mềm dạy học, biên soạn giáo án, giáo trình điện tử phù hợp với nội dung và đối tượng giảng dạy. Bảo đảm cơ sở vật chất, kỹ thuật cho việc ứng dụng khoa học công nghệ hiện đại vào nghiên cứu và giảng dạy như các phương tiện, các thiết bị, phòng học chuyên dùng hiện đại, sát thực tiễn theo các chuyên ngành đào tạo, từ đó nâng cao chất lượng học tập của học viên.

3.3. Phát huy nhân tố chủ quan của học viên

Để nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên đào tạo sĩ quan, cần phải tiến hành đồng bộ các biện pháp, trong đó phát huy nhân tố chủ quan của học viên là một biện pháp hết sức quan trọng. Bởi quá trình nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên bị chi phối bởi nhiều yếu tố, trước hết là yêu cầu nhiệm vụ giáo dục đào tạo và hoạt động rèn luyện kỷ luật, xây dựng chính quy trong quân đội. Quá trình học tập của học viên được tiến hành đan xen trong các hoạt động đặc thù của đơn vị quân đội, đó là: vừa phải huấn luyện sẵn sàng chiến đấu, vừa phải thực hiện chức trách nhiệm vụ người quân nhân, người học viên sĩ quan; vừa học tập kết hợp với rèn luyện và tham gia các công tác khác như lao động, sản xuất, tuần tra canh gác, dân vận... Hoạt động với cường độ cao như vậy, nếu người học viên không phát huy nhân tố chủ quan, không tự xây dựng được ý chí quyết tâm cao, khi gặp khó khăn rất dễ nản chí, bỏ cuộc. Do đó, mỗi học viên cần phải xác định rõ mục đích học tập, phấn đấu, thường xuyên rèn luyện đức tính cần cù, nhẫn nại, không được tự ti, giấu dốt, hoặc thỏa mãn dừng lại, có ý chí, nghị lực và quyết tâm cao trong quá trình học tập.

3.4. Thường xuyên kiểm tra, đôn đốc, đánh giá, rút kinh nghiệm kết quả hoạt động nâng cao ý thức tự giác học tập của học viên

Mục đích của công tác kiểm tra là để thấy rõ mặt tốt để kịp thời khuyến khích, động viên; đồng thời uốn nắn những nhận thức, hành động chưa phù hợp đối với việc nâng cao ý thức tự giác học tập của học viên đào tạo sĩ quan chỉ huy cấp phân đội ở Trường Sĩ quan Pháo binh hiện nay.

Qua kiểm tra, cần đánh giá đúng thực trạng, chỉ rõ

những hạn chế, bất cập và nguyên nhân của những hạn chế, bất cập đó. Từ đó, chỉ ra các biện pháp khắc phục cụ thể, kịp thời đấu tranh với những khuynh hướng sai lầm, lệch lạc trong nhận thức như xem nhẹ vị trí, vai trò của ý thức tự giác học tập cho học viên dẫn đến thiếu trách nhiệm, thiếu quan tâm đến việc nâng cao ý thức tự giác học tập cho đội ngũ này.

Bên cạnh đó, cần nâng cao chất lượng công tác tổng kết thực tiễn, phổ biến những kinh nghiệm và cách làm hay trong việc nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên ở các đơn vị trong và ngoài nhà trường quân đội; bám sát thực tiễn, kịp thời phát hiện và có giải pháp thiết thực để giải quyết những vấn đề mới nảy sinh bảo đảm cho chất lượng dạy và học ở các đơn vị trong nhà trường không ngừng được nâng lên, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình hiện nay.

4. Kết luận

Nâng cao ý thức tự giác học tập cho học viên đào tạo sĩ quan chỉ huy cấp phân đội ở Trường Sĩ quan Pháo binh là hệ thống những tác động có mục đích, có ý thức của chủ thể sư phạm vào nhận thức, tình cảm của học viên nhằm hình thành ở họ ý thức tự giác trong học tập, đáp ứng mục tiêu, yêu cầu về phẩm chất và năng lực của người sĩ quan pháo binh trong tương lai. Nhiệm vụ nâng cao ý thức tự giác cho học viên trong tình hình mới đòi hỏi các tổ chức, các lực lượng với vai trò là chủ thể của công tác này phải không ngừng nâng cao nhận thức trách nhiệm, đổi mới nội dung hình thức, phương pháp đào tạo, giúp nâng cao ý thức tự giác cho học viên./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết số 29 - NQ/TW ngày 4.11.2013, Hội nghị Trung ương 8 khóa XI*, Nxb CTQGST, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb CTQGST, Hà Nội, 2021.
3. Đảng ủy Trường Sĩ quan Pháo binh, *Nghị quyết lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ các năm học từ 2018 đến nay* (lưu hành nội bộ).
4. Đảng ủy Trường Sĩ quan Pháo binh (2020), *Nghị quyết đại hội Đảng bộ Trường Sĩ quan Pháo binh lần thứ XXI (nhiệm kỳ 2020-2025)*.
5. Phòng đào tạo, Trường Sĩ quan Pháo binh (2022), *Kết quả học tập của học viên các khóa từ năm học 2017 - 2018 đến nay*.
6. Trường Sĩ quan Pháo binh (2022), *Báo cáo tổng kết năm học của các tiểu đoàn, đại đội quản lý học viên và các khoa giáo viên từ năm học 2017 - 2018 đến nay*.